

Nærings- og fiskeridepartementet
v/fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO
E-post: post@nfd.dep.no
Sendt inn via regjeringen.no

Breivikbotn, 24. september 2019

Høringsuttalelse – Forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe

Vest-Finnmark Regionråd er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Alta, Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Loppa, Måsøy, Nordkapp og Porsanger.

I henhold til intensjonene i den nye KommuneLOVEN og rollefordelingen i Regionreformen, har Vest-Finnmark Regionråd et sterkt fokus på å bidra til samfunns- og næringsutviklingen i vår region. I dette ligger det også å være en tydelig stemme for vår del av fylket, spesielt i de saker der det eksisterer regionale forskjeller og interesser. Dette er i aller høyeste grad tilfelle når det kommer til deltakeradgangen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe i Finnmark.

Vest-Finnmark Regionråd har i sak 17/19 vedtatt følgende høringsuttalelse til Nærings- og fiskeridepartementets høring av «Forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe», med fem mot tre stemmer;

«Vest-Finnmark Regionråd ønsker å opprettholde tidligere vedtak i høringsuttalelser avgitt i perioden 2016-2018, om at man anbefaler at fartøy fra hele Vest-Finnmark får adgang til å delta i fisket i det kvoteregulerte området. Dette er i tråd med Alternativ 1 i Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, og dette alternativet støttes dermed.

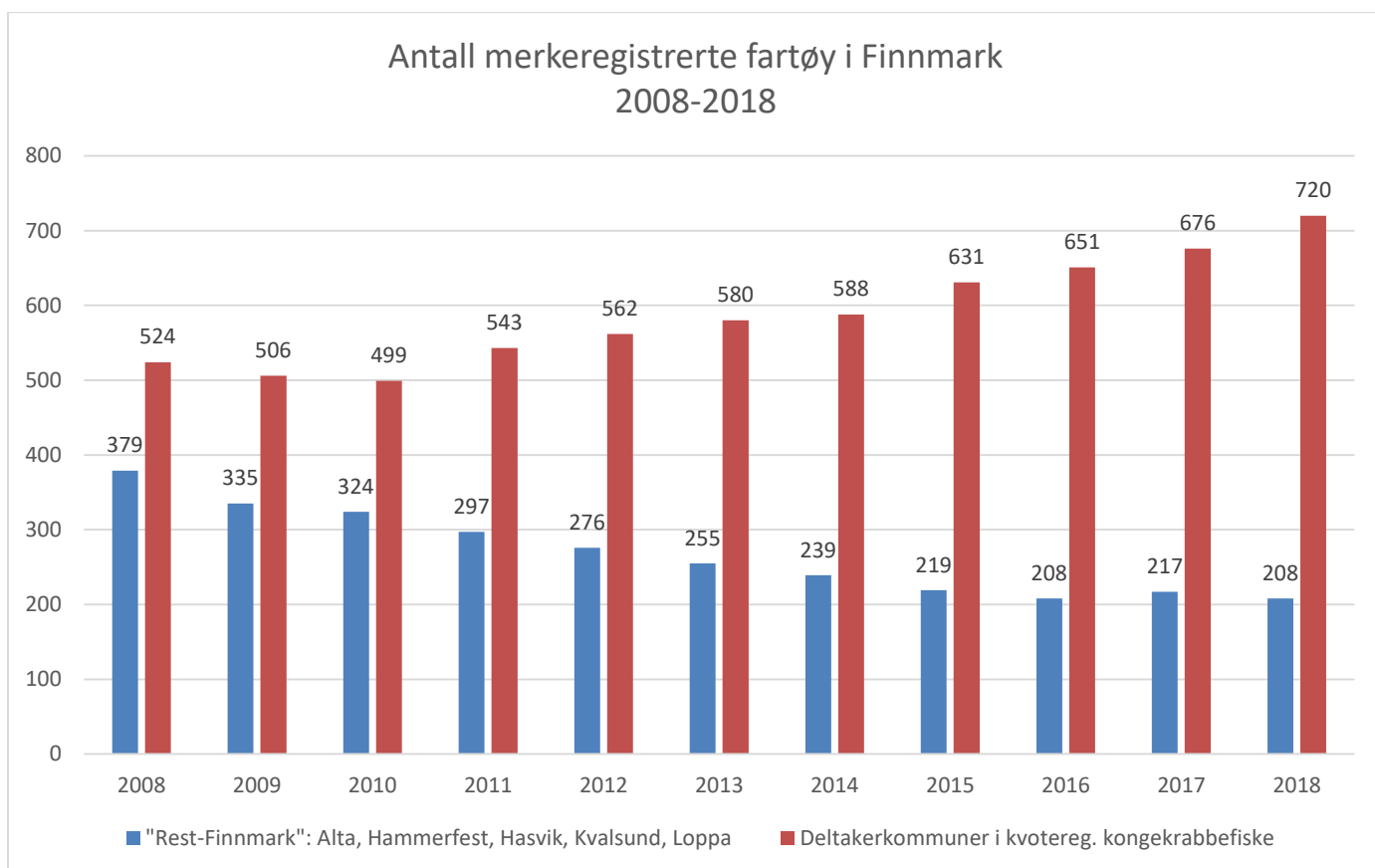
Prinsippet om at de som fikk sitt opprinnelige fiske ødelagt av kongekrabbens inntreden er de som skal ha størst rett til å høste av den, synes å være utvannet i dagens forvaltning. I dag er det hovedsakelig bostedsadresse og oppfyllelse av kvalifiseringskravet om inntekter fra annet fiske som kvalifiserer til kongekrabbekvote for nye kvotehavere. Fiskerne i Vest-Finnmark som drifter vest for 62 grader øst, rapporterer om en økende problematikk tilknyttet krabbe på redskaper (hovedsakelig garn og line, men også på andre redskaper), samt en økende problematikk knyttet til brukskollisjoner mellom tradisjonelle redskaper og krabbeteiner ved utøvelse av det ordinære fisket. Fiskerne i Vest-Finnmark skulle således fullt ut tilfredsstillende fiskerimyndighetenes krav for deltakelse, slik det opprinnelig var ment.

Kongekrabbefisket er i tillegg vedtatt å skulle være et supplement til det ordinære fisket, og ikke et hovedfiskeri. Det kan stilles spørsmål om dette er tilfelle ved absolutt alle tildelinger av krabbekvoter slik forvaltningen fungerer i dag, da kongekrabbekvoten i flere tilfeller synes å utgjøre hovedfiskeriet og hovedinntekten for deltakerne i kongekrabbefisket.

Ut fra ovennevnte mener regionrådet at en utvidelse av adgangen til deltakelse i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, til også å gjelde fiskere fra de siste 5 kommunene i Vest-Finnmark, ikke vil bryte med de vedtatte prinsipp gitt den etablerte forvaltningspraksis.

Vest-Finnmark Regionråd er i tillegg av den formening at den utviklingen vi har sett i de 5 kommunene i Vest-Finnmark (ofte omtalt som «Rest-Finnmark i debatten), som ikke har adgang til det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, nå er kommet til et nivå at der det er både naturlig og nødvendig å gjøre grep. I vår høringsuttalelse til Finnmark fylkeskommunes «Sjømatstrategier for Finnmark 2019-2023» i januar 2019, pekte vi på at det er en betydelig forskjell i utviklingen i antall fartøy i merkeregisteret, fordelt på Øst- og Vest-Finnmark, og at dette fordrer grep i kongekrabbeforvaltningen. Dette ble ikke hensyntatt i den fylkeskommunale saksbehandlingen.

Som figur 1 viser har antall merkeregistrerte fartøy i de kommunene som inngår i det kvoteregulerte området for kongekrabbefisket økt med 40 % de siste 10 år (en økning på 206 fartøy), mens antall merkeregistrerte fartøy i de 5 kommunene som inngår i «Rest-Finnmark» er redusert med 45 % i samme periode (en reduksjon på 171 fartøy).

Figur 1. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister

Selv om en konsekvens ofte kan forklares med et sett av sammensatte årsaker, er de aller fleste rammebetingelsene som flåteleddet opererer under like i Øst- og Vest-Finnmark. Regionrådet mener derfor at det er rimelig grunn til å tro at den viktigste faktoren for den overveldende, positive flåteutviklingen i Øst-Finnmark henger nøye sammen med adgangen til deltakelse i det kvoteregulerte krabbefisket øst for 26-graden.

Vi registrerer imidlertid at Finnmark fylkeskommune v/fylkesrådmannen skriver følgende i sitt saksfremlegg i sakens anledning:

«På den ene siden har fiskere- og samfunn i Øst-Finnmark opplevd en positiv utvikling de siste årene, og mye skyldes inntekter, nyrekruttering og aktivitet som følge av tilgang på krabberettigheter. Nyrekrutteringen har bestått i unge fiskere med tilknytning til østfylket, men kongekrabbe har på mange måter også vært et insentiv for at fiskere utenfra fylket har valgt å etablere seg i Øst-Finnmark fremfor andre deler av Finnmark. I Vest-Finnmark har trenden vist en negativ utvikling med færre fiskere- og fiskefartøy. Etter fylkesrådmannens oppfatning er årsakene til nedgangen i fiskeriene i Vest-Finnmark sammensatt og ikke en direkte konsekvens av et todelt krabberegime. Både kondemneringsordningen, strukturvoteordningen og fjerning av fylkesbindinger har eksempelvis en medvirkende årsak. For Nord-Norge generelt følger det videre at torskekvote sentraliseres rundt de viktigste fiskerikommunene i nord, mens de indre fjordkommunene er taperne.

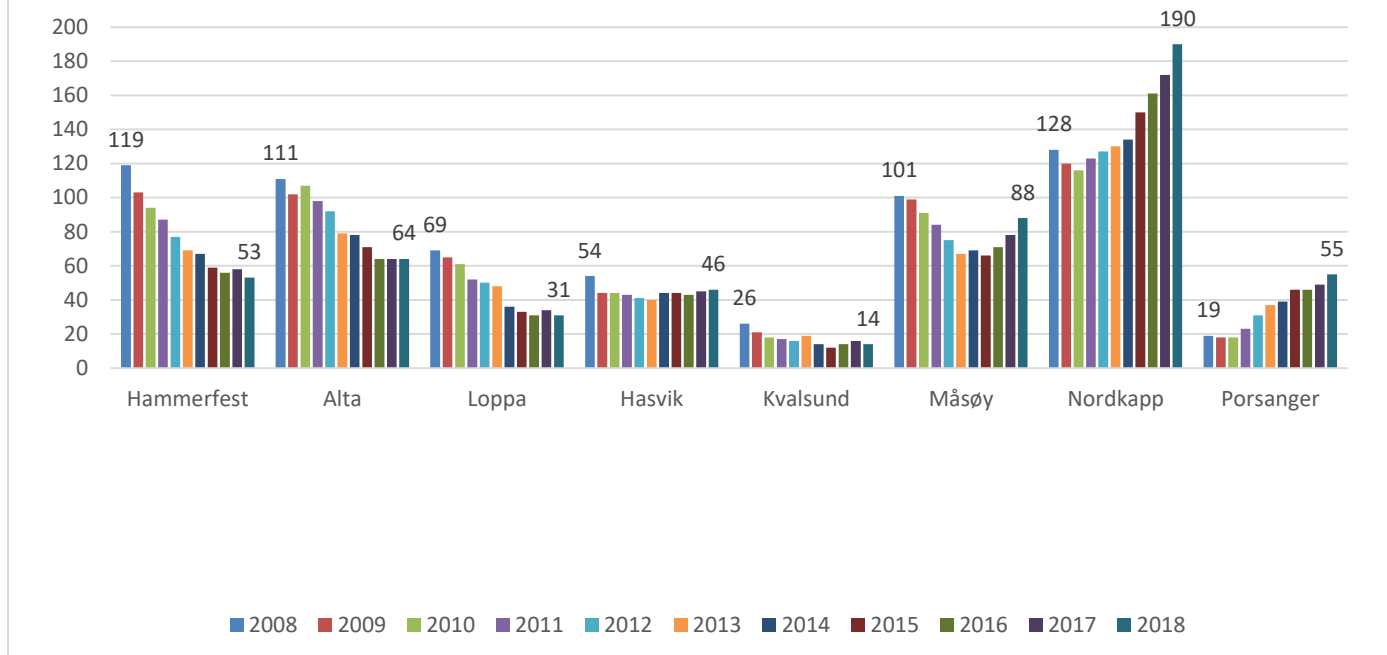
Fylkesrådmannen viser til at en nødvendig konsekvens av at flere fartøy slippes til er at det blir flere å fordele kvotene på og et redusert inntektsgrunnlag for de som har adgang i dag. Det er vanskelig å forutse alle konsekvensene av forslaget, men det er stor sannsynlig at det vil kunne få negative konsekvenser for fiskerne og fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark, mens det vil ha positiv effekt for fiskere og fiskerisamfunnene i Vest-Finnmark.»

Gitt at fylkesrådmannens antakelse om at *årsakene til nedgangen i fiskeriene i Vest-Finnmark er sammensatt og ikke en direkte konsekvens av et todelt krabberegime. Både kondemneringsordningen, strukturvoteordningen og fjerning av fylkesbindinger har eksempelvis en medvirkende årsak* er riktig, skulle man kunne anta at utviklingen i de 8 medlemskommunene i Vest-Finnmark Regionråd ville vise en varierende utvikling over tid.

Figur 2 viser imidlertid med all tydelighet at de 3 kommunene der fiskerne har adgang til det kvoteregulerte kongekrabbefisket, har opplevd en betydelig og varig økning i antall fartøy. For Nordkapp og Porsanger kommune ser vi at det gjelder stort sett hele den siste 10-års perioden, mens antall fartøy i Måsøy igjen får en vekst etter at kommunens fiskere får adgang til å delta i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe i 2017. Kommunene uten adgang til det kvoteregulerte kongekrabbefisket har til sammenlikning en betydelig og varig negativ utvikling i antall fiskefartøyer.¹ Dette varierer ikke over tid i den enkelte kommune, noe man antar ville være tilfelle om det var flere ulike påvirkningsfaktorer som til ulike tidspunkter virket inn på fartøyutviklingen.

¹ Vi ser at Hasvik kommune har hatt en svakere nedgang i antall fartøy, sammenliknet med de 4 andre kommunene i «Rest-Finnmark». Dette har sin forklaring i at midlene etter frikjøpet av «Riston-kvota» (12,5 millioner kroner) har blitt benyttet til å blant annet gi lånefinansiering ved investeringer i kvotefartøy gjennom investeringsselskapet «Sørvær Kystfiskeinvest».

Antall merkeregistrerte fartøy i Vest-Finnmark 2008-2018

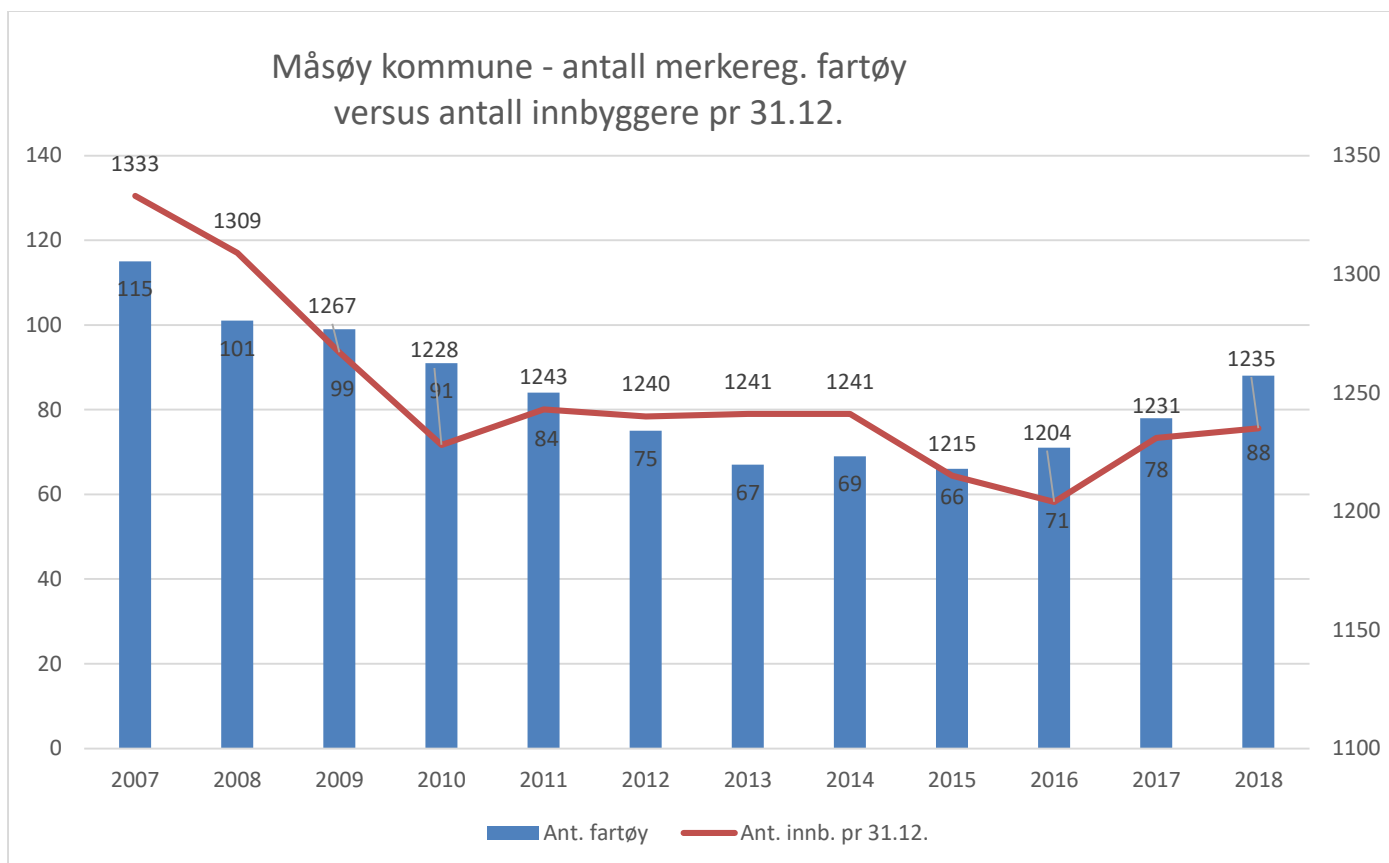

Figur 2. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister

Figur 2 synliggjør også at fylkesrådmannens uttalelser om at *«for Nord-Norge generelt følger det videre at torskekvotene sentraliseres rundt de viktigste fiskerikommunene i nord, mens de indre fjordkommunene er taperne»*, heller ikke synes å være gyldig for utviklingen i Vest-Finnmark. Vi ser blant annet at en tradisjonelt stor og viktig fiskerikommune som Hammerfest har hatt en nedgang i antall merkeregistrerte fiskefartøy på hele 55 % de siste 10 år, mens den tradisjonelle fjordfiskekommunen Porsanger har opplevd en vekst i antall fartøy på 189 % i samme periode.

Når det gjelder fylkesrådmannens vurdering av at *«det er vanskelig å forutse alle konsekvensene av forslaget, men det er stor sannsynlig at det vil kunne få negative konsekvenser for fiskerne og fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark, mens det vil ha positiv effekt for fiskere og fiskerisamfunnene i Vest-Finnmark»*, så er Vest-Finnmark Regionråd enig i at dette kan bli en av konsekvensene.

Daværende daglig leder i det kommunale utviklingselskapet «Måsøy i Vekst» anslo i forbindelse med tidligere saksbehandling i regionrådet at 70 % av de merkeregistrerte fartøyene som hadde meldt flytting til Øst-Finnmark, returnerte til Måsøy kommune i løpet av 2017 og 2018. De lokale observasjonene, samholdt med en utredning der man benyttet adressesporing, viste at veksten i antall fartøy i merkeregisteret, antall fiskere i fiskermanntallet og den generelle befolkningsveksten fra 2017 og fremover, i betydelig grad kunne tilskrives at fiskere som hadde flyttet med sine familier og fartøy til det kvoteregulert området for kongekrabbefisket, valgte å flytte tilbake til hjemkommunen Måsøy når kommunens fiskere ble tildelt deltakeradgang. Dette har bidratt til ny optimisme og avledede virksomheter, noe som igjen gir en selvforsterkende effekt. I fiskerikommuner er det ofte en sammenheng mellom utviklingen i antall innbyggere og utviklingen i antall fiskefartøy. Dette synes også å være tilfellet for Måsøy kommune, slik vi kan se av figur 3:

Figur 3. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister og SSB.no

Alle de resterende 5 kommunene i Vest-Finnmark har fiskere og fiskefartøy som har registrert flytting til det kvoteregulerte området, og disse kommunene har naturlig nok en forventning om at en utvidelse av deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe skal bidra til at disse flytter tilbake til sine opprinnelige hjemkommuner. At dette i så fall får negative konsekvenser for kommunene i Øst-Finnmark, vil være en naturlig følge av dette.

Beregningene regjeringen presenterer viser at antall fartøy i de 5 kommunene i Vest-Finnmark som potensielt kan kvalifisere seg til et fiske på kongekrabbe er 179 stk. Basert på erfaringstall fra Måsøy kommunes inntreden i det kvoteregulerte krabbefisket, fratrukk for de fartøyene i vest som allerede har kongekrabbekvote, de fartøyene som har begrenset fartøyinstruks (og dermed begrenset aksjonsradius), samt det faktum at det er lite sannsynlig at en stor andel av den minste flåten på 6-8 meter vil gå østover for å fiske kongekrabbe øst for 26-graden, viser beregninger at det reelle tallet ligger på ca. 90 fartøy.

Gitt dette, samholdt med de beregninger som Nærings- og fiskeridepartementet fremviser i sitt høringsbrev, vil ikke kvotene pr fartøy for Finnmark som helhet bli mer redusert enn det som må anses som akseptabelt for å bidra til at fartøyene i Vest-Finnmark også skal være sikret et økonomisk bærekraftig driftsgrunnlag. Spesielt sett i lys av at kongekrabbefisket skal være et tilleggsfiske, og ikke et hovedfiskeri. Vest-Finnmark Regionråd støtter derfor Nærings- og fiskeridepartementets forslag om utvidelse av deltakelsen i det kvoteregulerte fisket.»

Henvelnelser og spørsmål kan rettes til daglig leder i Vest-Finnmark Regionråd, Bente O. Husby, på e-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no eller mobil 908 52916.

Med vennlig hilsen

Monica Nielsen (s)
Regionrådsleder
Vest-Finnmark Regionråd

Bente O. Husby (s)
Daglig leder
Vest-Finnmark Regionråd

Kopi:

Medlemskommunene i Vest-Finnmark Regionråd

Finnmark fylkeskommune

Øst-Finnmark Regionråd

Næringskomiteen på stortinget